

Crítica literària

Una religió amb poca credibilitat

Religió i comunicació, que Lluís Duch, antropòleg i monjo de Montserrat, ha posat a les nostres mans, és un llibre revelador. En aquestes ratlles no puc pretendre fer ni una síntesi dels temes i del seu tractament, ni una anàlisi de les reflexions i conclusions abundoses que conté sobre els símbols religiosos, sobre la narració bíblica, sobre la pregària, el culte, el fenomen polític-religiós o el pluralisme de creences, elements tots ells de la reflexió de l'autor.

Sí que m'aturaré, però, en el propòsit fonamental d'aquest esplèndid treball, que és el d'indagar les diverses facetes del binomi transmissió-comunicació de la religió (de les religions), perquè en realitat constitueix el seu fonament teòric i pràctic. L'autor vol posar en relleu que la comunicació és el factor decisiu per a la constitució i la supervivència de l'ésser humà com a tal i, molt especialment, de les seves religions.

«En cada moment històric —afirma Lluís Duch—, les comunitats religioses, de la mateixa manera que totes les altres comunitats humanes, són el que són en funció de la qualitat o de la manca de qualitat de les seves transmissions.» Aquestes transmissions, justament, són els artífexs de la comunicació i de la comunió que, al seu torn, generen, com a conseqüència, la comunitat. Aquests tres termes —comunicació, comunió i

LLUÍS DUCH
Religió i comunicació
Fragmenta, 2010, 464 pàg.

comunitat— «són tres facetes constitutives d'una mateixa realitat: el *religament* amb tota alteritat —Déu i tot altre— que, en forma de pensament, acció o sentiment, és inseparable de les religions com a tals.»

Centrant la seva anàlisi en el catolicisme actual, Lluís Duch ens sorprèn amb l'afirmació que la qüestió fonamental, i la més vidriosa de les que té plantejades l'Església no és el celibat sacerdotal, ni la crisi de vocacions, ni les noves religiositats, ni la problemàtica de les biotecnologies, ni la secular marginació de la dona, sinó la manca de confiança en la institució eclesial. Aquest dèficit de confiança s'ha de situar en el marc global en què, avui dia, es mou la humanitat entera, que és un marc de desorientació, de perplexitat i d'impossibilitat d'imaginar i de preveure el futur, a la vista de la complexitat dels sistemes econòmics, tecnològics i socials de l'era postindustrial en la qual estem immersos. I si no hi ha aquesta confiança de base, que és un estat d'ànim compartit, és impossible que la informació es converteixi en

comunicació d'un missatge assumible pels creients.

La conseqüència de la perplexitat en què es troben moltes persones ha donat lloc a la «revolució del creïble», és a dir, a un intens «qüestionament de tot allò que, en un altre temps, s'havia acceptat sense cap mena de discussió perquè pertanyia inseparablement al nostre món donat per garantit». L'autor s'aventura a buscar les causes de la pèrdua de credibilitat de l'Església institucional, i les troba en un fet: que l'Església ha desatès la seva missió específica: la predicació i la cura d'ànimes.

Tornant a Catalunya, l'autor capta l'estat d'ànim, desencisat i desesperat, d'una gran proporció de creients, que no s'expliquen el que ha succeït a l'Església catalana després de l'adveniment de la democràcia, perquè estaven plenament convençuts, potser ingènuament, del vigor i de la persistència de les arrels cristianes del nostre país. En comptes d'instal·lar-nos en el desencís, Duch aconsella els creients que es plantegin seriosament la pregunta cristiana

Josep-Maria Puigjaner
Escriptor i periodista

per excel·lència: Qui és avui Crist per a nosaltres? I a continuació pronostica que el futur de les religions són els seus creients, amb les seves actituds i el seu estil de vida.

Crítica teatral

Aigua, foc i terra al Líban del Romea

INCENDIS,

de Wajdi Mouawad.

INTÈRPRETS: Clara Segura, Julio Manrique, Xavier Boada, Màrcia Cisteró, Clàudia Font, Xavier Ricart, Xavier Ruano.

DIRECCIÓ: Oriol Broggi.
Teatre Romea, Barcelona.
Fins al 22 d'abril.

Una jove libanesa, Souha Fawaz Béchara, nascuda a Beirut el 1967, en una família cristianoortodoxa, membre del Front Nacional de la Resistència Libanesa, durant la invasió israeliana del Líban, el 1982, va intentar, el 1988, matar a trets, a casa seva, després de guanyar-se com a professora d'aeròbic la confiança de la seva dona, el general Antoine Lahad, cap de l'Exèrcit del Líban Sud. Emprisonada a Kfar Ryat, torturada repetidament durant deu anys, Souha va ser alliberada deu anys després gràcies a les pressions internacionals. Va ser el 2003, quan Souha Béchara va publicar la seva autobiografia, *Resistance: My Life for Lebanon*, una història que és la base dels fets reals en els quals s'inspira el dramaturg Wajdi Mouawad (Beirut,

© Bito Cels

L'actor Julio Manrique i l'actriu Clara Segura, protagonistes de l'obra «Incendis». Al fons, l'actriu Clàudia Font.

Líban, 1968) per construir la immensitat dramàtica de l'obra *Incendis*, estrenada primer al teatre i adaptada després al cinema per Denis Villeneuve, una pel·lícula nominada als Oscar 2011 com a millor film en llengua estrangera.

No és agosarat parlar, a la vista d'aquesta obra, d'un clàssic contemporani. *Incendis* tant pot semblar una adaptació d'un clàssic mitològic com d'una tragèdia shakespeariana. Aquests elements planen per damunt de la trama. Però, amb un contingut extremadament sòlid com el d'*Incendis*

no n'hi hauria prou si la versió que ha dirigit Oriol Broggi no oferís alguna cosa més. I ho fa. Agafa l'original de Wajdi Mouawad i el porta al seu terreny convertint la tràgica història libanesa en una història universal i absolutament contemporània. Aigua, foc i terra. Tres elements presents en molts dels muntatges d'Oriol Broggi i que es repeteixen també en la posada en escena de la monumental *Incendis*: la sorra d'un escenari que s'ha menjat part de les primeres files de la platea; l'ambientació austera que ocupa les dues grans llotges

laterals del Romea; un cortinatge que serveix de teló, de pantalla quan convé, o que és assenyalat com un arbre centenari; un recobert esventrat i sanguinolent que fa de mur; una senzilla taula de despatx; unes galledes d'aigua, un regueró de foc que travessa l'escenari; una part dels espectadors en grades al fons de l'escenari...

Wajdi Mouawad és un autor sense pàtria definida. Nascut al Líban, s'exilia amb els seus pares, als 8 anys, a París, a causa de la guerra civil libanesa (1975-1990). Ell i la seva família s'estableixen després al Canadà. És des d'aquesta distància geogràfica, que Wajdi Mouawad recupera, a través de l'escriptura teatral, la seva terra, la seva aigua, el seu foc, tres elements perduts de la seva infància trasbalsada per la guerra del Líban.

Incendis forma part d'aquesta recuperació personal de l'autor. I és també una mirada a la recerca universal dels orígens. La recerca del pare. El reconeixement del fill robat. La constatació de la desconeixença de mare i fill. La lluita fratricida. L'engendrament involuntari del monstre i com la llavor del monstre pot canviar el mal del món. *Incendis* compta amb un esplèndid treball coral, que resisteix tres hores amb entreacte, que encapçalen Julio Manrique i Clara Segura, a més d'una direcció d'Oriol Broggi plena de matisos que eleva molt amunt el llistó de la temporada.

Andreu Sotorra

Escriptor i periodista
col·laborador de
Ràdio Estel

